

๑. โครงการราชประชาสมาสัยเฉลิมพระเกียรติ

๑.๑ หลักการและเหตุผล

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ได้พระราชทานพระราชดำริสและพระราชดำริเมื่อวันที่ ๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๐ ณ ศาลาดุสิตาลัย สวนจิตรลดา พระราชวังดุสิต ให้คณะกรรมการมูลนิธิราชประชาสมาสัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ฯ พิจารณาช่วยเหลือ เด็ก/เยาวชนที่บิดาหรือมารดาป่วยเป็นโรคเอดส์ให้ได้รับการศึกษาและสามารถพึ่งพาตนเองได้

คณะกรรมการมูลนิธิราชประชาสมาสัยฯ ซึ่งมี ท่านผู้หญิงสุมาลี จาติกวณิช เป็นประธาน ได้น้อมรับกระแสพระราชดำริสและดำเนินการสนองพระราชดำริ จัดตั้งโครงการราชประชาสมาสัยเฉลิมพระเกียรติ เป็นภารกิจที่สองของมูลนิธิฯ ต่อจากการสนับสนุนการควบคุม โรคเรื้อน ของกระทรวงสาธารณสุข โดยมีคณะกรรมการฝ่ายราชประชาสมาสัยเฉลิมพระเกียรติ เป็นผู้ดำเนินงานให้ทุนการศึกษา แก่บุตรผู้ป่วยโรคเอดส์ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๑ เป็นต้นมา

เนื่องในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงเจริญพระชนมายุครบ ๗๒ พรรษา ในปี พ.ศ. ๒๕๔๒ มูลนิธิฯ ได้น้อมเกล้าฯ ถวายทุนการศึกษาโดยเสด็จพระราชกุศล จำนวน ๕๕๕ ทุน และมีพระมหากษัตริย์คุณพระราชทานทุนดังกล่าวให้มูลนิธิฯ ดำเนินการ และมีพระบรมราชานุญาตเป็น “ทุนพระราชทาน” นับเป็นมงคลสูงสุดแก่มูลนิธิฯ และนักเรียนผู้รับทุนพระราชทาน

๑.๒ วัตถุประสงค์โครงการ

โครงการราชประชาสมาสัยเฉลิมพระเกียรติ มีวัตถุประสงค์ ๔ ประการ คือ

๑. สนองพระราชดำริในการให้ทุนการศึกษาแก่เด็ก/เยาวชนที่อยู่ในภาวะยากลำบาก กลุ่มเป้าหมายในพื้นที่
๒. ถิ่นเสาะและพิจารณาจัดสรรทุนการศึกษาแก่ เด็ก/เยาวชนตามวัตถุประสงค์ของโครงการในพื้นที่ ปีละ ๕๕๕ ทุน
๓. พัฒนาศักยภาพของเด็ก/เยาวชนกลุ่มเป้าหมายให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น สามารถช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือสังคมได้ต่อไป
๔. สนับสนุนผู้รับทุนที่จบการศึกษาและมีอาชีพมั่นคงได้มีส่วนร่วมกับมูลนิธิฯ ในการเสริมสร้างเครือข่าย แบบเพื่อนช่วยเพื่อน ที่ช่วยน้อง

๑.๓ หลักปฏิบัติ

เจ้าหน้าที่และผู้เกี่ยวข้องกับผู้รับทุนพระราชทานตาม โครงการราชประชาสมาสัยเฉลิมพระเกียรติ ควรยึดหลักปฏิบัติในการดำเนินงาน ดังนี้

๑. ส่งเสริมศักยภาพของเด็ก ครอบครัว และชุมชน ให้สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างเป็นสุข

โดยไม่แยกเด็กออกจากครอบครัวและชุมชน เพราะครอบครัวเป็นส่วนที่สำคัญที่จะเอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตในทุกๆด้านของเด็ก

๒. ส่งเสริมบทบาทของชุมชนและองค์กรในท้องถิ่นทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อดำเนินงานประสานในรูปแบบเครือข่ายให้เกิดประชาคม โดยมีจังหวัดเป็นแกนประสาน

๓. ยอมรับในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้รับทุนพระราชทาน

๔. รักษาความลับของผู้รับทุนพระราชทาน ไม่นำไปเปิดเผยนอกจากผู้มีส่วนร่วมการช่วยเหลือผู้รับทุน หรือเพื่อการศึกษา ซึ่งจะต้องคำนึงถึงความเหมาะสมหรือผลประโยชน์ของผู้รับทุนและครอบครัวเป็นสำคัญ

๑.๔ นิยามศัพท์

- ทุนพระราชทาน หมายถึง ทุนการศึกษาที่มูลนิธิฯ มอบให้แก่ เด็ก/เยาวชนที่อยู่ในภาวะยากลำบากในโครงการราชประชาสมาสัยเฉลิมพระเกียรติให้ได้รับการศึกษาต่อเนื่องจนถึงระดับปริญญาตรี

- เด็ก/เยาวชนที่อยู่ในภาวะยากลำบาก หมายถึง เด็กและเยาวชนที่ครอบครัวฐานะยากจนและได้รับผลกระทบจากตนเองหรือบิดา มารดาที่ป่วยหรือเสียชีวิตด้วยโรคเอดส์

- เครือข่ายผู้รับทุนพระราชทาน หมายถึง กลุ่มผู้รับทุนพระราชทานที่กำลังศึกษาอยู่หรือสำเร็จการศึกษาตามความประสงค์ หรือหยุดรับทุน มีการร่วมกิจกรรมกลุ่ม พบปะสร้างสัมพันธ์เพื่อช่วยเหลือกันและกันแบบเพื่อนช่วยเพื่อน พี่ช่วยน้อง หรือกิจกรรมอื่นๆ อันจะเป็นประโยชน์แก่ตนเองและสาธารณะ

- คณะกรรมการราชประชาสมาสัยเฉลิมพระเกียรติประจำจังหวัด หมายถึง คณะกรรมการ ซึ่งได้รับการแต่งตั้งโดยผู้ว่าราชการจังหวัด ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน หัวหน้าส่วนราชการ และผู้แทน องค์กรเอกชนที่เกี่ยวข้อง เป็นกรรมการ อาทิ นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด หัวหน้าส่วนการศึกษา แรงงานจังหวัด นายกเหล่ากาชาด ผู้แทนมูลนิธิ / สมาคม / หน่วยงาน และผู้มีประสบการณ์เกี่ยวข้องกับเด็ก ประมาณ ๑๐ คน ขึ้นไป มีพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดเป็นกรรมการและเลขานุการ ทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาในการดำเนินงานโครงการราชประชาสมาสัยเฉลิมพระเกียรติในพื้นที่

- ภาคิเครือข่ายผู้รับทุนพระราชทาน หมายถึง บุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับผู้รับทุนพระราชทานในพื้นที่ อาทิ ครูอาจารย์ ผู้ปกครอง ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนกลุ่มผู้ติดเชื้อ เป็นต้น ทำหน้าที่ติดตามดูแลด้านความเป็นอยู่และด้านการศึกษาของผู้รับทุนพระราชทาน และมีส่วนร่วมในการพัฒนาศักยภาพผู้รับทุน

๑.๕ กลุ่มเป้าหมายและพื้นที่ดำเนินการ

ในการมอบทุนพระราชทานการศึกษาต่อเนื่อง กำหนดให้ผู้ขอรับทุนเป็นเด็ก/เยาวชนที่อยู่ในภาวะยากลำบาก ในพื้นที่ที่มีปัญหาความชุกโรคสูงตามข้อมูลจากกองระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค นับตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๒ ในภาคต่างๆ จำนวน ๒๖ จังหวัด ดังนี้

ภาคเหนือ: เชียงราย เชียงใหม่ น่าน พะเยา พิชณุโลก แม่ฮ่องสอน ลำปาง สุโขทัย

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ: ขอนแก่น นครราชสีมา บุรีรัมย์ ร้อยเอ็ด ศรีสะเกษ สุรินทร์ หนองคาย อุดรธานี อุบลราชธานี บึงกาฬ

ภาคกลาง: กาญจนบุรี จันทบุรี ชลบุรี นครปฐม ระยอง ราชบุรี

ภาคใต้: สงขลา สุราษฎร์ธานี

๑.๖ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

มูลนิธิฯ ได้ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในระดับนโยบายและปฏิบัติการ ทั้งภาครัฐและเอกชน ได้แก่

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้แก่ สำนักงานปลัดกระทรวง กรมกิจการเด็กและเยาวชน กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด (พมจ.)

กระทรวงศึกษาธิการ ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) สำนักงานเขตการศึกษาพื้นที่ (สพท.)

กระทรวงมหาดไทย ได้แก่ กรมการปกครอง กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ผู้ว่าราชการจังหวัด องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

กระทรวงสาธารณสุข ได้แก่ กรมควบคุมโรค สำนักระบาดวิทยา สำนักงานป้องกันและควบคุมโรคเขต สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด โรงพยาบาล

องค์กรสาธารณประโยชน์ ได้แก่ มูลนิธิกุศลสมเด็จย่า มูลนิธิทุนท่านท้าวมหาพรหม โรงแรมเอราวัณ มูลนิธิโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ (ทุนน้อมเกล้า) บริษัทกรุงไทย การไฟฟ้า จำกัด (โครงการทุนการศึกษา) สำนักงานกาชาดจังหวัด ฯลฯ

๒. การมอบทุนพระราชทาน

การมอบทุนการศึกษาต่อเนื่องแบ่งเป็น ๓ ระดับ คือ

- ก. ระดับประถมศึกษา สนับสนุนทุนการศึกษาทุนละ ปีละ ๔,๐๐๐ บาท
- ข. ระดับมัธยมศึกษาและระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) สนับสนุนทุนการศึกษาทุนละ ปีละ ๕,๐๐๐ บาท
- ค. ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) และอุดมศึกษา สนับสนุนทุนการศึกษาทุนละ ปีละ ๘,๐๐๐ บาท

๒.๑ หลักเกณฑ์การสรรหาและคัดเลือกผู้รับทุนพระราชทาน

- เป็นเด็ก/เยาวชนที่อยู่ในภาวะยากลำบาก มีฐานะยากจน ให้ได้รับทุนการศึกษา กำหนดไว้ครอบครัวละ ๑ คน โดยพิจารณาให้บุตรคนโตที่เรียนชั้นสูงก่อนเป็นลำดับแรก หากมีใช้บุตรคนโตจะพิจารณาบุตรคนถัดไปที่สามารถเรียนได้
- เป็นเด็กที่กำลังอยู่ในวัยการศึกษา ตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาจนถึงระดับปริญญาตรี โดยทุนการศึกษานี้จะให้ต่อเนื่องตามความสามารถของผู้รับทุน
- เป็นผู้ที่มีสัญชาติไทย มีสุขภาพแข็งแรงสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ
- มีหลักฐานรับรองทางการแพทย์ของบิดาและหรือมารดาว่า ดิฉันชื่อเอช ไอ วี หรือใบมรณะบัตรของบิดามารดา (กรณีที่บิดาหรือมารดาเสียชีวิต) หรือหลักฐานรับรองจากเจ้าหน้าที่หรือบุคคลที่สามารถเชื่อถือได้
- ต้องเป็นผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในพื้นที่ดำเนินการ

รายละเอียดการปฏิบัติงาน ดังนี้

- มูลนิธิฯ ประสานงานหน่วยงานระดับจังหวัด เพื่อสรรหาคัดเลือกนักเรียนที่อยู่ในภาวะยากลำบากตามคุณสมบัติและหลักเกณฑ์ที่กำหนด โดยมีพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด ทำหน้าที่เป็นแกนประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด สำนักงานส่วนการศึกษาขั้นพื้นฐาน ฯลฯ
- พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด จัดทำข้อมูลประวัตินักเรียนที่อยู่ในภาวะยากลำบาก แล้วรวบรวมรายชื่อส่งมายังมูลนิธิฯ ตามแบบเสนอขอรับทุนการศึกษา (รฉก. ๐๑/๑) และแบบสรุปข้อมูลผู้ขอรับทุนการศึกษา (รฉก. ๐๑/๒)
- เมื่อได้รับรายชื่อและประวัติของผู้ขอรับทุนตามแบบฟอร์มดังกล่าวแล้ว เจ้าหน้าที่มูลนิธิฯ จะทำการตรวจสอบความครบถ้วนถูกต้องของข้อมูล และหลักฐานต่างๆ รวมทั้งเรียงลำดับความสำคัญของผู้รับทุน แล้วนำเสนอคณะกรรมการพิจารณาคัดเลือกจัดสรรทุนพระราชทานต่อไป ในกรณีที่ข้อมูลและหลักฐานยังไม่ครบถ้วนถูกต้อง เจ้าหน้าที่มูลนิธิฯ จะประสานงานให้ส่งข้อมูลและหลักฐานมาเพิ่มให้ครบถ้วน

- คณะทำงานพิจารณาคัดเลือกจัดสรรทุนพระราชทานจะพิจารณาทุนตามลำดับปัญหาของผู้รับทุน
- มูลนิธิฯ แจ้งให้พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด ประสานกับผู้บริหารโรงเรียน/สถาบันการศึกษาและผู้รับทุนพระราชทานเปิดบัญชีธนาคาร โดยเปิดในนามของผู้รับทุนพระราชทานร่วมกับครู ผู้ปกครอง หรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง (นักพัฒนาสังคมฯ เจ้าหน้าที่สาธารณสุข)
- พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด แจ้งกลับมายังมูลนิธิฯ ทราบ เพื่อจะได้ดำเนินการโอนทุนต่อไป

๒.๒ การจัดส่งเงินทุนพระราชทาน

รายละเอียดการปฏิบัติงาน ดังนี้

การเบิก - โอนและจัดส่งเงินทุนพระราชทาน

เมื่อมูลนิธิฯ ได้รายชื่อผู้รับทุนพระราชทานรายใหม่และผู้รับทุนต่อเนื่องที่เปลี่ยนระดับชั้นเรียนหรือสถานศึกษาที่มีหลักฐานครบถ้วนแล้ว มูลนิธิฯ จะดำเนินการขออนุมัติเบิกจ่ายเงินทุนจากงบประมาณมูลนิธิฯ และโอนเงินเข้าบัญชีธนาคารผู้รับทุน ปีละ ๒ ครั้ง คือ

ภาคเรียนที่ ๑ เดือนพฤษภาคม-มิถุนายน

ภาคเรียนที่ ๒ เดือนกันยายน-ตุลาคม

พร้อมทั้งทำหนังสือแจ้ง ผู้บริหารโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาที่ผู้รับทุนศึกษาอยู่ เพื่อรับทราบการโอนเงินตามแบบสรุปข้อมูลผู้รับทุนการศึกษาฯ (รจก.๐๑/๒) และให้ดำเนินการแจ้งผู้รับทุนนำสมุดบัญชีธนาคารไปปรับยอดเงิน พร้อมถ่ายเอกสารหมายเลขที่บัญชีธนาคาร และการรับ โอนเงินแผ่นสุดท้าย แล้วจัดส่งมาพร้อมแบบตอบรับทุนการศึกษาและรายงานผลการเรียน(รจก.๐๒/๑) ที่ผู้บริหารโรงเรียน/สถาบันการศึกษาหรืออาจารย์แนะแนว ร่วมลงนามรับทราบ ส่งกลับมูลนิธิฯ ต่อไป

การติดตามการตอบรับทุนพระราชทาน

เมื่อมูลนิธิฯ ได้พิจารณาจัดสรรทุนให้แก่เด็กรายใดแล้ว ให้ทำหนังสือแจ้งผู้ว่าราชการจังหวัดและสำเนาแจ้ง พมจ./ สพฐ. เขต ๑ เพื่อทราบและประสานติดตามการตอบรับทุนต่อไป

กรณีผู้รับทุนพระราชทาน เปลี่ยนระดับชั้นเรียนหรือสถานศึกษาหรือไม่ประสงค์เรียนต่อ ให้จัดส่งแบบแจ้งเปลี่ยนระดับชั้นเรียน/ไม่ศึกษาต่อ (รจก.๐๒/๒) ในทันที เพื่อมูลนิธิฯ จะได้ดำเนินการเบิก-โอนเงินทุนได้ทันเวลาตรงตามกำหนดและต่อเนื่อง หรือยุติการให้ทุน

หากมูลนิธิฯ ยังไม่ได้รับการตอบตามแบบ รจก.๐๒/๑ มูลนิธิฯ จะประสานไปยังสถานศึกษาอีกครั้ง ถ้ายังมีได้รับการตอบรับทุนอีก จะแจ้งไปยังพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด เพื่อขอให้ติดตามการตอบรับทุนของผู้รับทุนรายนั้นๆ

ทั้งนี้ เจ้าหน้าที่มูลนิธิฯ จะรวบรวมแบบตอบรับเงินทุนดังกล่าวเพื่อเป็นหลักฐานในการจัดส่งเงินทุนการศึกษาในภาคเรียนต่อไป เว้นแต่ผู้ที่ยังค้างการตอบรับทุน และ/หรือที่ค้างเปลี่ยนระดับชั้นเรียนและสถานศึกษา จะยังไม่ได้รับการโอนเงินทุนการศึกษา จนกว่ามูลนิธิฯ จะได้รับแบบตอบรับเงินทุน

ในกรณีที่ผู้รับทุนมีปัญหาหรืออุปสรรคเรื่องการเบิกจ่ายเงิน เช่น บัญชีธนาคารถูกปิดไม่สามารถโอนเงินได้ เนื่องจากจำเป็นจะต้องปิดและเปลี่ยนบัญชีธนาคาร เช่น อาจารย์ผู้รับผิดชอบย้ายโรงเรียน ผู้รับทุนพระราชทานย้ายโรงเรียนหรือเบิกเงินหมดจนบัญชีธนาคารถูกปิด ผู้รับทุนพระราชทานจะต้องแจ้งเหตุผลที่บัญชีธนาคารปิดและแจ้งเปิดบัญชีธนาคารใหม่ โดยจะต้องมีเงินคงค้างในบัญชีไม่น้อยกว่า ๓๐๐ บาท ให้ผู้รับทุนแจ้งมูลนิธิฯ ทันทที เพื่อมูลนิธิฯ จะได้ดำเนินการแก้ไขต่อไป

๒.๓ การยุติการให้ทุนพระราชทาน

มูลนิธิฯ จะยุติการเบิกจ่ายและจัดส่งเงินแก่ผู้รับทุนพระราชทาน ที่สำเร็จการศึกษาแล้วหรือไม่ได้ศึกษาต่อ ตามหลักเกณฑ์ดังนี้

- ๑. ผู้รับทุนสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี
- ๒. ผู้รับทุนสำเร็จการศึกษาในระดับต่างๆ ตามความต้องการหรือไม่ประสงค์เรียนต่อ
- ๓. โรงเรียนหรือสถานศึกษาแจ้งมูลนิธิฯ ว่าผู้รับทุนลาออกกลางคัน และหรือถูกคัดชื่อออก
- ๔. ผู้รับทุนขอสละสิทธิการรับทุน

โดยพิจารณาจากรายงานของสถานศึกษาที่เกี่ยวข้อง / พมจ. หรือรับแจ้งจากผู้รับทุนโดยตรง